

Rodinné podniky mají novou definici. Na podporu rozvojové banky dosáhne více podniků

-TEXT- RADKA RAINOVÁ

Vláda v květnu rozšířila definici rodinného podnikání. Za rodinnou firmu se teď považují i podniky, kdy je jeden z příbuzných majitelem a jednatelem a ostatní členové rodiny jsou ve firmě jen zaměstnaní. I tyto firmy se tak mohou hlásit do Registru rodinných podniků a pak žádat u Českomoravské záruční a rozvojové banky o speciální podpůrné programy. Ty se ale teprve rozvíjejí, a není tak jasné, nakolik firmy takovou podporu vlastně prakticky využijí.

Už loni vláda schválila definici, co se považuje za rodinný podnik. Jsou to obchodní korporace, kde nadpoloviční počet společníků pochází z jedné rodiny a aspoň jeden člen této rodiny zastává ve firmě statutární funkci. Vláda také popsala rodinnou živnost. Za tu se považuje podnikání minimálně dvou příbuzných, kdy aspoň jeden z nich má k podnikání živnostenské oprávnění. Za členy rodiny se přitom podle definice považují manželé, partneři, sourozenci, ale i další blízcí příbuzní, například švagr či švagrová.

Jenže se ukázalo, že loňská definice nebyla dostatečně široká. „Nebyly tam firmy, kdy jeden člen rodiny firmu vlastní a je jejím jednatelem a jeho rodina mu s firmou pomáhá pouze z pozice zaměstnanců,“ říká Libor Musil, místopředseda představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky. Asociace proto vládě navrhla definici rodinného podnikání rozšířit.

Česká legislativa přitom dosud pracovala s rodinnými firmami v rámci občanského zákoníku, který definuje takzvaný rodinný závod. Nové vládní pojetí rodinného podniku z této úpravy vychází a rozšiřuje ji. Jakub Málek, partner v advokátní kanceláři Peyton Legal, ovšem upozorňuje, že nová definice rodinného podniku vychází pouze z vládního usnesení. „Byla přijata mimo legislativní proces. To znamená, že není obecně závaznou, ale je spíše politickou proklamací podpory rodinného podnikání,“ říká.

Hlavním důvodem, proč vláda definici zaváděla, je snaha vytvořit pro rodinné firmy speciální podpůrné programy. „Rodinné firmy jsou největším zdrojem pracovních míst v soukromém sektoru a důležitým prvkem

rozvoje regionů. Proto je pro nás jejich podpora klíčová,“ vysvětluje vicepremiér a ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček.

Úvěry a záruky pro rodinné firmy

Rodinné firmy mohou nyní čerpat podporu prostřednictvím programů Českomoravské záruční a rozvojové banky. Ta v dubnu spustila program Expanze, v jehož rámci lze získat úvěry a záruky. Rodinné podniky mohou například využít bezúročný úvěr na nákup strojů, zařízení, licencí, softwaru nebo nemovitostí, a to ve výši až 45 procent výdajů na daný projekt. Banka jim na to může půjčit až 60 milionů korun. Firmy zároveň mohou využít záruku od ČMZRB, pokud by jim chyběl dostatek vlastních zdrojů na zaručení investičního úvěru. To by mělo podnikům pomoci půjčku získat u některé z komerčních bank.

Rozvojová banka zároveň nabízí další program, který má podnikatelům usnadnit předávání rodinných firem do rukou následující podnikatelské generace. „Umožní jim získat takzvanou GEN-záruku k úvěru od komerčních bank na aktivity související s převodem či prodejem obchodního podílu rodinného podniku,“ říká tisková mluvčí Českomoravské záruční a rozvojové banky Marie Lafantová. Zájemci mohou požádat o záruku za investiční úvěry až do výše 80 procent jistiny úvěru s délkou ručení až osm let. Maximální výše záruky je přitom 30 milionů korun.

Nakolik tyto programy podnikatelům skutečně pomohou, není v tuto chvíli jasné. Banka zatím nemá žádné

Firmy se mohou zapsat do Registru rodinných podniků ČR. Teprve pak mohou žádat rozvojovou banku o programy Expanze či GEN-záruka.

statistiky, jak se podnikatelům daří programy čerpat. „Vzhledem k tomu, že je podporu možné sledovat až od 1. dubna, tyto statistiky v současné době k dispozici nemáme a předpokládáme, že je budeme zveřejňovat souhrnně až za celý rok,“ říká k tomu Lafantová.

Zápis do registru rodinných podniků

Firmy mohou u banky čerpat podporu, pokud splní podmínky stanovené u jednotlivých programů. Nejprve ale musí získat oficiální status rodinné firmy. To znamená, že musí být zapsané ve veřejném Registru rodinných podniků ČR. O zápis mohou od 1. března požádat Asociaci malých a středních podniků a živnostníků. O registraci pak rozhoduje výbor, ve kterém jsou zástupci asociace, rozvojové banky, hospodářské komory a ministerstva průmyslu a obchodu. Ti posuzují, jestli daná firma splňuje požadovanou definici. Pokud ano, získá podnik osvědčení o tom, že jde o rodinnou firmu.

Firma za registraci zaplatí poplatek. U malých podnikatelů jsou to stokoruny, pokud má firma více než 250 zaměstnanců, stojí registrace 3000 korun. Členství v registru platí tři roky. Rodinné firmy se v přihlášce zavazují také k dodržování etického kodexu rodinných firem, který říká, že se mají chovat zodpovědně vůči svým zaměstnancům, zákazníkům nebo úřadům. Po zapsání do registru také mohou firmy využívat novou značku Rodinný podnik.

V registru bylo na konci května zapsáno přes 200 firem, týdně jich přibývají asi dvě desítky. Podle majitelky rodinné cukrářské firmy Family Bakery Jany Fišerové bylo na čase, aby se rodinné podnikání dostalo do popředí zájmu českého byznysu. „Jsme pyšní na to, že jsme rodinný podnik, a chceme, aby se to o nás vědělo. Jsme poctivá, odpovědná a etická firma a přispíváme komunitě a regionálnímu rozvoji. Nejsme v tomto přístupu ale ojedinelí – toto máme společné s ostatními rodinnými firmami,“ říká. Očekává proto, že registrací své firmy získá její podnikání jakousi značku kvality služeb, společenské odpovědnosti a stability. „Registrace je samozřejmě také podmínkou pro získání přístupu k chystané finanční podpoře rodinného podnikání. Do registru jsme tedy vstoupili i z těchto praktických a pragmatických důvodů,“ dodává.

Podpora projektů mimo Prahu

Kvůli programům rozvojové banky nechal svou firmu do registru rodinných podniků zapsat i Vladimír Velart. Ten vlastní společnost Phytos, která vyrábí přírodní

kosmetiku a esenciální oleje. Velartovi plánovali investovat do nemovitosti v Praze, kam v budoucnu chtěli přesunout sídlo firmy. I proto požádali o osvědčení, že jsou rodinným podnikem, aby pak mohli u rozvojové banky žádat o bezúročný úvěr v rámci programu Expanze.

Registrované rodinné firmy mohou užívat značku Rodinný podnik. Zavazují se zároveň k dodržování etického kodexu rodinných firem.

Na podporu ale nakonec nedosáhli, protože nesplnili jednu ze čtyř podmínek programu, a sice to, že projekt musí být realizován mimo území Prahy. „Dostali jsme osvědčení, že jsme rodinný podnik, ale je nám to úplně k ničemu, protože se pak ukázalo, že na pražské firmy se ty rodinné programy nevztahují,“ říká Vladimír Velart.

A žádné praktické výhody členství v registru zatím neshledal ani spolumajitel rodinného penzionu Primus v Berouně Zbyněk Čermák. „Definice rodinného podniku je fajn, ale zatím nejsou vidět žádné výsledky,“ říká. A dodává, že do budoucna by si například představoval podporu ze strany státu ve formě výhodnějšího zdanění.

Stanislav Servus, společník v advokátní kanceláři Eversheds Sutherland, který se dlouhodobě věnuje problematice rodinných firem, říká, že podpora malých a lokálních podnikatelů je přitom zásadní pro fungování české ekonomiky. A to především v současné době, kdy se bude hospodářství vzpamatovávat ze zásahu koronavirem.

Podle Servuse je sice zavedení definice rodinného podnikání krok správným směrem, je to ale jen začátek. „Je to snaha pomoci českým podnikům a zejména těm malým, které to potřebují. Definice sama o sobě ale nic neznamená,“ říká. Podle jeho slov by se firmy především potřebovaly zbavit složité a náročné byrokracie, která jim v podnikání svazuje ruce. „Podnikatelé by spíš potřebovali jednodušší, stabilnější a předvídatelnější prostředí. Firmy se stejně spoléhají samy na sebe a chtějí jen, aby jim nikdo moc neházel klacky pod nohy,“ poznamenává k tomu.

Připraveno ve spolupráci s měsíčníkem Právní rádce.